

Förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter

t.o.m. SFS 2019:173 SFS nr: 1998:944

Departement/myndighet: Miljö- och energidepartementet

Utfärdad: 1998-06-25

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:173

Övrig text: Rättelseblad 2006:848 har iakttagits.

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Källa: [Fulltext \(Regeringskansliet\)](#)

Innehåll:

- [Övergångsbestämmelser](#)

1 § Denna förordning innehåller särskilda bestämmelser om förbud mot eller andra restriktioner för hantering av

1. tvåkomponentsepoxi som innehåller bisfenol A eller bisfenol A-diglycidyleter,
2. kadmium och ammoniumkarbonat i gödselmedel,
3. plastpartiklar i kosmetiska produkter,
4. klorerade lösningsmedel,
5. kvicksilver,
6. kadmium och kvicksilver i batterier,
7. tungmetaller i förpackningar,
8. ammunition som innehåller bly,
9. rengöringsmedel som innehåller fosfater, och
10. vissa andra hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter och varor.

Förordningen gäller inte kemiska produkter och biotekniska organismer som omfattas av livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter eller läkemedelslagen (2015:315). Förordning (2019:173).

1 a § Denna förordning är meddelad med stöd av

- 14 kap. 8 § miljöbalken i fråga om 2-3 a, 5-11, 11 c-14 och 14 b-20 a §§,

- 15 kap. 40 § miljöbalken i fråga om 4 a §,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 21 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Förordning (2019:173).

Tvåkomponentsepoxi som innehåller bisfenol A eller bisfenol A-diglycidyleter

2 § Tvåkomponentsepoxi som innehåller bisfenol A eller bisfenol A-diglycidyleter får inte användas vid gjutning av nya plaströr inuti befintliga tappvattenrör.

Förbudet gäller endast kemiska produkter som består av en bas och en härdare och som blandas på platsen för gjutningen.

Förordning (2016:829).

2 a § Kemikalieinspektionen får

1. meddela sådana föreskrifter om undantag från förbudet i 2 § som det finns särskilda skäl för, och

2. i det enskilda fallet ge dispens från förbudet i 2 §, om det finns synnerliga skäl. Förordning (2016:829).

Kadmium och ammoniumkarbonat i gödselmedel

3 § Gödselmedel hänförliga till tulltaxenummer 25.10, 28.09, 28.35, 31.03 eller 31.05 som innehåller högre halt kadmium än 100 gram per ton fosfor får inte saluföras eller överlåtas.

Kemikalieinspektionen får i det enskilda fallet ge dispens från förbudet i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Förordning (2009:654).

3 a § Ammoniumkarbonatgödselmedel får inte användas.

Förordning (2019:173).

Plastpartiklar i kosmetiska produkter

4 § I denna paragraf och i 4 a och 4 b §§ avses med

kosmetisk produkt: en kosmetisk produkt i den mening som avses i Europaparlaments och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 om kosmetiska produkter,

plast: en polymer, i den mening som avses i artikel 3.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av

en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, som kan ha tillförts tillsatser eller andra ämnen, plastpartiklar: partiklar av plast i fast form som är mindre än fem millimeter i någon dimension och är olösliga i vatten,

naturligt förekommande polymer: en polymer som förekommer naturligt i miljön och som, om den har genomgått en kemisk process eller behandling eller en fysikalisk mineralogisk omvandling, inte har förändrats i sin kemiska struktur, tillhandahållande på marknaden: varje gång en produkt görs tillgänglig för distribution, förbrukning eller användning på den svenska marknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis. Förordning (2018:55).

4 a § Det är förbjudet att på marknaden tillhandahålla en kosmetisk produkt som är avsedd att sköljas av eller spottas ut efter att den används på hud, hår, slemhinnor eller tänder och som innehåller plastpartiklar som har tillsatts för att ha en rengörande, skrubbande eller polerande effekt.

Förbudet gäller inte kosmetiska produkter som innehåller plastpartiklar som enbart består av naturligt förekommande polymerer. Förordning (2018:55).

4 b § Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från förbudet i 4 a § för kosmetiska produkter som innehåller plastpartiklar som

1. tillverkas med naturligt förekommande polymerer som råvara, och
2. snabbt bryts ner till monomerer i akvatiska miljöer och inte innebär någon risk för skada på vattenlevande organismer.

Dispens ska ges för kosmetiska produkter som är lagligen saluförda enligt regelverk i andra medlemsstater inom Europeiska unionen eller Turkiet eller lagligen tillverkade i ett land som har undertecknat avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om en likvärdig skyddsnivå uppnås genom dessa regelverk. Förordning (2018:55).

4 c § Har upphävts genom förordning (2008:255).

Klorerade lösningsmedel

5 § Kemiska produkter som helt eller delvis består av metylenklorid eller tetrakloretylen får inte saluhållas eller överlåtas till konsumenter för enskilt bruk.

Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om att varor som innehåller metylenklorid eller tetrakloretylen inte får saluhållas eller överlåtas till konsumenter för enskilt bruk.

Förbudet mot metylenklorid gäller endast om ett motsvarande förbud inte redan följer av punkt 59.1 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006. Förordning (2018:55).

6 § Kemiska produkter som helt eller delvis består av metylenklorid får inte saluhållas, överlåtas eller användas yrkesmässigt.

I fråga om metylenklorid som färgborttagningsmedel

1. gäller förbudet mot saluhållande och överlåtelse endast om ett motsvarande förbud mot utsläppande på marknaden inte redan följer av punkt 59.1 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006, och
2. gäller förbudet mot användning inte sådan användning som är tillåten enligt punkt 59.4 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006. Förordning (2016:144).

7 § Kemikalieinspektionen får i fråga om förbuden i 5 § första stycket och 6 § första stycket

1. meddela föreskrifter om sådana undantag som det finns särskilda skäl för, och
2. i det enskilda fallet ge dispens, om det finns synnerliga skäl.

Undantag och dispenser får inte avse sådan användning eller sådant utsläppande på marknaden av metylenklorid som färgborttagningsmedel som avses i punkt 59.2 i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006. Förordning (2010:1145).

Kvicksilver

8 § Med kvicksilver avses i denna förordning kvicksilver och kemiska föreningar och beredningar där kvicksilver används eller har tillsatts.

Med varor som innehåller kvicksilver avses i denna förordning varor och utrustning där kvicksilver används eller har tillsatts. Förordning (2009:14).

9 § Kvicksilver får inte släppas ut på den svenska marknaden eller användas i Sverige.

Varor som innehåller kvicksilver får inte släppas ut på den svenska marknaden.

I artikel 1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1102/2008 av den 22 oktober 2008 om exportförbud för metalliskt kvicksilver och vissa kvicksilverföreningar och kvicksilverblandningar och säker förvaring av metalliskt kvicksilver finns bestämmelser om att export från unionen är

förbjuden. Kvicksilver och varor som innehåller kvicksilver får inte heller i andra fall yrkesmässigt föras ut från Sverige. Förordning (2012:370).

10 § Förbuden i 9 § gäller inte

1. kvicksilver som förekommer naturligt i kol, malm eller malmkoncentrat,
2. batterier,
3. förpackningar och förpackningskomponenter,
4. motorfordon och släpvagnar till dessa fordon som omfattas av bestämmelserna om typgodkännande i fordonsförordningen (2009:211),
5. lätta lastbilar och andra personbilar än EU-typgodkända personbilar som omfattas av 2 § förordningen (2003:208) om förbud mot vissa metaller i bilar,
6. produkter för in vitro-diagnostik som omfattas av lagen (1993:584) om medicintekniska produkter,
7. yrkesmässig utförsel av amalgam för dentalt bruk som omfattas av lagen (1993:584) om medicintekniska produkter, om utförseln sker till ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
8. humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel som omfattas av läkemedelslagen (2015:315) och av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 av den 31 mars 2004 om inrättande av gemensksförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighet,
9. om ett motsvarande förbud mot utsläppande på marknaden eller användning följer av bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006,
10. de användningar som är tillåtna enligt artikel 67.1 andra meningen och 18a.3, 18a.6 och 18a.8 i bilaga XVII till förordning (EG) 1907/2006,
11. yrkesmässig utförsel eller införsel av
  - a) varor i samband med reparation eller kalibrering utomlands,
  - b) militär utrustning i samband med övning, utbildning eller internationell verksamhet, eller
  - c) reservdelar och andra komponenter för reparation och underhåll av utrustning för ett specifikt militärt ändamål,
12. kvicksilverhaltigt avfall som förs ut från Sverige för återvinning eller bortskaffande, eller
13. elektrisk och elektronisk utrustning, kablar och reservdelar som omfattas av förordningen (2012:861) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrusning.
Förordning (2015:561).

10 a § Har upphävts genom förordning (2009:654).

11 § Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 9 §, om undantaget eller dispensen inte innebär något påtagligt bidrag till att människor eller miljön exponeras för kvicksilver och

1. användningen tillgodoser ett väsentligt allmänt behov och några andra

alternativ inte finns tillgängliga på marknaden, eller
2. det finns särskilda skäl.

En föreskrift eller dispens enligt första stycket får inte utformas så att den strider mot sådana förbud mot diskriminering som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Föreskrifter om undantag och dispenser får inte avse hantering som är förbjuden enligt förordningen (EG) nr 1102/2008.
Förordning (2012:370).

Kadmium och kvicksilver i batterier

11 a § Med elutrustning avses i denna förordning detsamma som i förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

Med batterier och bärbara batterier avses i denna förordning detsamma som i förordningen (2008:834) om producentansvar för batterier.

Med batterier av knappcellstyp avses i denna förordning små runda bärbara batterier med större diameter än höjd och som används i hörapparater, i klockor, i små bärbara apparater, som reservkraft eller för andra särskilda ändamål.
Förordning (2015:559).

11 b § Med tillhandahålla på marknaden avses i 11 c och 11 d §§ varje tillhandahållande i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis, för distribution, förbrukning eller användning på gemenskapsmarknaden.
Förordning (2015:559).

11 c § Batterier som innehåller mer än 0,0005 viktprocent kvicksilver får inte tillhandahållas på marknaden eller yrkesmässigt föras in till Sverige. Förbudet gäller även batterier som är inbyggda i elutrustning.
Förordning (2015:559).

11 d § Bärbara batterier som innehåller mer än 0,002 viktprocent kadmium får inte tillhandahållas på marknaden eller yrkesmässigt föras in till Sverige.
Förbudet gäller även batterier som är inbyggda i elutrustning.

Förbudet gäller inte bärbara batterier som är avsedda att användas i

1. nödbelysningsystem och andra nöd- och alarmsystem, eller
2. medicinsk utrustning.

Förordning (2015:560).

11 e § Har upphävts genom förordning (2015:559).

11 e § Förbuden i 11 c och 11 d §§ gäller inte batterier som är avsedda att användas i

1. utrustning som särskilt har utformats eller anpassats för militära syften och som används i samband med skydd av väsentliga svenska säkerhetsintressen,
  2. vapen, ammunition eller krigsmateriel som särskilt har utformats eller anpassats för militära syften, eller
  3. utrustning som är avsedd att skickas ut i rymden.
- Förordning (2019:130).

11 f § Har upphävts genom förordning (2012:862).

Tungmetaller i förpackningsmaterial

12 § Förpackningar och förpackningskomponenter får inte tillverkas, saluföras eller överlåtas om summan av koncentrationerna av bly, kadmium, kvicksilver och sexvärt krom överstiger följande värden:

1. 600 µg/g,
2. 250 µg/g efter den 30 juni 1999,
3. 100 µg/g efter den 30 juni 2001.

Beträffande användning av kadmiumämne för ytbehandling eller som stabilisator eller som färgämne finns särskilda bestämmelser i 3 och 4 §§.

Första stycket gäller inte förpackningar som varit i bruk före den 31 december 1994.

13 § Bestämmelserna i 12 § gäller inte förpackningar eller förpackningskomponenter som uteslutande är framställda av sådant blykristallglas som avses i rådets direktiv 69/493/EEG av den 15 december 1969 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kristallglas², senast ändrat genom rådets beslut av den 1 januari 1973.

14 § Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från 12 §, i den utsträckning det behövs för att följa de beslut som Europeiska kommissionen har fattat enligt artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG av den 20 december 1994 om förpackningar och förpackningsavfall, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 219/2009. Förordning (2010:1188).

Ammunition som innehåller bly

14 a § I denna förordning avses med

ammunition: patroner laddade med hagel eller med kula,
våtmark: ett vegetationstäckt område där vattenytan är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån tillåts variera med de naturliga säsongsvariationerna, och

jaktstygsskytte: skytte mot målfigurer i terräng.
Förordning (2007:988).

14 b § Patroner som är laddade med blyhagel får inte användas

1. vid skytte som inte är jakt,
2. vid jakt på våtmarker, eller
3. vid jakt över grunda delar av öppet vatten.

Förordning (2007:988).

14 c § Om det med hänsyn till syftet eller säkerheten vid användningen inte finns något godtagbart blyfritt ammunitionsalternativ, får hagel som innehåller bly trots förbudet i 14 b § 1 användas vid

1. provskjutning,
2. jaktstygsskytte, och
3. prov avseende jägarexamen för godkänd provledare.

Förordning (2007:988).

14 d § Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om

1. undantag från förbudet i 14 b § 1 för
  - a) historiskt skytte, och
  - b) skytte i sportskyttegrenarna trap, dubbeltrap och skeet, om Internationella sportskyttefederationens regler inte ger utrymme för användning av blyfri ammunition i dessa grenar,

2. verkställigheten av 14 b § 3, och

3. i fråga om andra än Försvarsmakten och Försvarets materielverk, åtgärder som ska vidtas på skjutbanor och skjutfält där ammunition som innehåller bly används så att blyet inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Förordning (2007:988).

Rengöringsmedel som innehåller fosfater

14 e § Har upphävts genom förordning (2013:503).

14 f § Maskindiskmedel som innehåller fosfater får inte saluhållas eller överlåtas till konsumenter för enskilt bruk, om den totala fosforhalten i medlet överstiger 0,5 viktprocent. Förordning (2010:267).

Vissa andra hälso- och miljöfarliga produkter och varor

15 § Följande kemiska produkter eller varor får inte saluhållas eller överlåtas:

1. tändstickor i vars tändmassa ingår vit eller gul fosfor,
2. varor för rensning av avlopp, om varan innehåller syra till en halt som överstiger tio viktprocent eller bas (lut) i flytande form till en halt som överstiger två viktprocent,
3. motorkylarvätska, spolarvätska eller andra bilvårdsmedel som innehåller metanol, såvida medlet inte samtidigt innehåller etanol och metanolhalten uppgår till högst fem viktprocent av mängden etanol.

15 a § Har upphävts genom förordning (2012:339).

15 b § Har upphävts genom förordning (2012:339).

15 c § Har upphävts genom förordning (2012:339).

16 § Varor av följande slag får inte saluhållas eller överlåtas, om de innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt och därigenom kan befaras medföra skada på människor:

1. sjukvårds- och sanitetsartiklar,
2. klädesplagg och material till sådana,
3. hushållsgods.

Förordning (1999:620).

16 a § Har upphävts genom förordning (2006:525).

17 § Om det finns särskilda skäl, får Kemikalieinspektionen i det enskilda fallet medge dispens från 15, 16 eller 16 a §.

Förordning (1999:620).

18 § I fråga om spridning av kalk eller annat ämne för att motverka försurning i sjöar eller vattendrag får länsstyrelsen meddela föreskrifter om

1. de försiktighetsmått som skall iakttas vid spridningen,
2. de kontrollåtgärder som i övrigt behövs.

En kopia av länsstyrelsens beslut skall sändas till den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

19 § En kemisk produkt som är avsedd för att bekämpa olja som har kommit lös i eller invid ett vattenområde eller för sanering med anledning av sådant utflöde får endast användas enligt föreskrifter som Naturvårdsverket meddelar.

20 § Avloppsslam för jordbruksändamål får saluhållas och överlåtas endast om metallhalten inte överstiger vad som framgår av följande:

Metall	mg/kg torrsubstans
Bly	100
Kadmium	2
Koppar	600
Krom	100
Kvicksilver	2,5
Nickel	50
Zink	800

Om det finns särskilda skäl, får Naturvårdsverket, med iakttagande av Sveriges av riksdagen godkända åtaganden enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, i det enskilda fallet medge dispens från vad som sägs i första och andra stycket.

Undantag och dispenser från förordning (EG) nr 1907/2006

20 a § Kemikalieinspektionen får meddela föreskrifter om undantag eller i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i bilaga XVII till förordning (EG) nr 1907/2006.

Sådana undantag och dispenser får inte strida mot bestämmelserna i bilagan. Förordning (2010:1145).

Verkställighetsföreskrifter

21 § Ytterligare föreskrifter om verkställigheten av denna förordning meddelas av Kemikalieinspektionen.

Tillsyn och avgifter

22 § Bestämmelser om tillsyn finns i 26 kap. miljöbalken och i miljötillsynsförordningen (2011:13). Bestämmelser om det operativa tillsynsansvar som hör samman med denna förordning finns i 2 kap. 4, 21-23 och 29-32 §§ miljötillsynsförordningen.

Bestämmelser om avgifter finns i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Förordning (2011:27).

Överklagande

23 § I 19 kap. 1 § miljöbalken finns bestämmelser om överklagande.

Straff och förverkande

24 § I 29 kap. miljöbalken finns bestämmelser om straff och förverkande.

Övergångsbestämmelser

1999:620

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1999. Leksaker och barnartiklar som avses i 16 a § första meningen, för vilka avtal om inköp slutits före ikraftträdandet, får saluhållas och överlåtas till och med den 31 mars 2000.

Leksaker och barnartiklar som avses i 16 a § första meningen, för vilka avtal om inköp slutits före den 1 augusti 1999, får saluhållas och överlåtas till och med den 31 mars 2000.

Saluhållande och överlåtelse får dock inte ske i fråga om leksaker och

barnartiklar som är avsedda att stoppas i munnen av barn under tre år och som är tillverkade av eller delvis tillverkade av mjuk PVC-plast som innehåller mer än 0,1 viktprocent av ett eller flera av följande ämnen: diisononylfталat (DINP), CAS nr 28553-12-0, EINECS nr 249-079-5, dietylhexylfталat (DEHP), CAS nr 117-81-7, EINECS nr 204-211-0, di-n-oktylfталat (DNOP), CAS nr 117-84-0, EINECS nr 204-214-7, diisodecylfталat (DIDP), CAS nr 26761-40-0, EINECS nr 247-977-1, butylbensylfталat (BBP), CAS nr 85-68-7, EINECS nr 201-622-7 och dibutylfталat (DBP), CAS nr 84-74-2, EINECS nr 201-557-4. Förordning (1999:1392).

2002:273

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2008 i fråga om 14 b, 14 d och 14 e §§ och i övrigt den 1 juli 2002.

Förordning (2005:635).

2. Bestämmelsen i 14 c § gäller inte övning och tävling i jaktstigskytte till och med den 31 december 2007 samt övning och tävling i sportskyttegrenarna trap, dubbeltrap, skeet och automattrap till och med den 31 december 2004.

Förordning (2005:634).

2003:1190

Denna förordning träder i kraft den 13 januari 2004. De nya bestämmelserna skall dock tillämpas för tid från och med den 1 januari 2004.

2007:1304

1. Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2008.

2. Trots förbudet i 14 e § får textiltvättmedel som har tillverkats före den 1 mars 2008 saluhållas eller överlåtas till och med den 31 augusti 2008.

2008:837

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2009. Förbuden i 11 c § gäller inte batterier som har släppts ut på marknaden före den 26 september 2008.

Förordning (2009:54).

2009:14

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2009.

2. För kloralkaliproduktion får kvicksilver trots förbudet i 9 § första stycket användas och släppas ut på marknaden i Sverige till och med den 10 december 2017.

Förordning (2014:231).

2010:267

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2011.

2. Maskindiskmedel som har tillverkats före den 1 juli 2011 får trots förbudet i 14 f § saluhållas och överlåtas till och med den 31 december 2011.

2015:559

1. Denna förordning träder i kraft den 13 oktober 2015.
2. Förbuden i 11 c och 11 d §§ gäller inte batterier som tillhandahållits på marknaden före den 26 september 2008.
3. Trots förbudet i 11 c § får kvarvarande lager av batterier av knappcellstyp som lagligen tillhandahållits på marknaden före den 13 oktober 2015 fortsätta att tillhandahållas på marknaden och föras in till Sverige till dess att lagren är slut.

2015:560

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2017.
2. Trots förbudet i 11 d § får kvarvarande lager av batterier avsedda att användas i sladdlösa bärbara apparater som är avsedda för underhålls-, bygg- eller anläggningsverksamhet eller trädgårdsarbete (elektroniska handverktyg) som lagligen tillhandahållits på marknaden före den 1 januari 2017 fortsätta att tillhandahållas på marknaden och föras in till Sverige till dess att lagren är slut.

2018:55

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2018.
2. Trots förbudet i 4 a § får kvarvarande lager av kosmetiska produkter som lagligen har tillhandahållits på marknaden före den 1 juli 2018 fortsätta att tillhandahållas på marknaden till utgången av december 2018.